



سرمقاله

محسن هوشمند

اشتباه نکنید؛ این برجام نیست

مقایسه مذاکرات فعلی با برجام که این روزها در میان برخی تحلیلگران و حتی چهره‌های سیاسی مدام تکرار می‌شود، یک خطای تحلیلی و گمراه‌کننده است؛ این دو توافق نه از نظر ماهیت، نه از نظر فضای اجتماعی و نه از نظر موازنه قدرت، شباهتی به هم ندارند. هر چند عبرت‌گیری از تجربه برجام و سایر تجارب مشابه برای این مذاکرات امری قطعی و مورد انتظار است.

۱. **تفاوت ماهوی**؛ برجام توافقی بود برای محدودیت موقت فعالیت‌های هسته‌ای در ازای رفع تحریم‌ها. اما مذاکرات حاضر توافقی برای توقف کامل جنگ، تضمین خروج نیروهای متجاوز و حفظ دستاوردهای میدانی جمهوری اسلامی است. آن یکی «مدیریت تحریم» بود، این یکی «تثبیت پیروزی در میدان».

۲. **تفاوت در نگاه به دشمن**؛ در برجام نوعی خوش‌بینی تا حدی ساده‌اندیشانه به تعهد طرف مقابل حاکم بود و در نتیجه تضامین لازم برای عمل به وعده‌ها اخذ نشد. اما امروز تیم مذاکره‌کننده با تجربه تلخ نقض عهدهای مکرر آمریکا و اروپا، با بدبینی کامل و با نگاه «مذاکره هم میدان مبارزه است» در صحنه حاضر شده است.

۳. **تفاوت در فضای اجتماعی**؛ در زمان برجام، برای بخش قابل توجهی از مردم و مسئولان، مذاکره و توافق تنها راه برون‌رفت از مشکلات دانسته می‌شد. امروز اما فضای اجتماعی، متأثر از ملتی مبعوث‌شده، در میدان و اهل حماسه و اقتدار است. مردم امروز با درک تجارب قبلی و به صورت فعال پشت سر مذاکره‌کنندگان ایستاده‌اند، نه به امید معجزه، که به خاطر اعتماد به ایستادگی خودشان.

۴. **تفاوت در موازنه قدرت**؛ در برجام به دلیل ماهیت اقتصادی موضوع، دست بالایی نداشتیم و عملاً خواسته اصلی ما به موضوع مذاکره تبدیل شده بود. اما امروز با دست برتر میدانی جمهوری اسلامی و حضور حماسی مردم، دشمن در موضع پذیرش خواسته‌های ما قرار گرفته است. این وارونگی معادله، دستاورد ایستادگی در یک سال اخیر است. این واقعیت قطعی و مهم را نباید فراموش کنیم که دشمن ما کثیف‌ترین موجودیت سیاسی تاریخ است و هیچ بنایی برای عمل به تعهداتش ندارد.

تجربه برجام و خروج یک‌جانبه آمریکا، تجربه نقض فوری توافقی‌های آتش‌بس توسط رژیم صهیونیستی و تجربه کارشکنی‌های متعدد اروپا، همه گواه این حقیقت است. لذا تنها راه‌واداشتن او به احترام به حقوق ملت ایران، اخذ تضامین قطعی و محکم در چارچوب مورد تأکید رهبری است. در این مسیر، هر گونه اختلاف افکنی و تضعیف اعتماد بین مردم و مدیران داخلی، دقیقاً همان چیزی است که دشمن از آن تغذیه می‌کند.

تجربه نشان داده هر جا ملت ایران متحد و پشت سر نظام ایستاده، دشمن عقب‌نشسته است. به قول رئیس تیم مذاکره‌کننده، کسی پیروز این مذاکره است که هر لحظه برای جنگ آماده‌تر باشد. این یعنی مذاکره نه از سر ضعف، که از موضع قدرت و با پشتوانه آمادگی رزمی است.

گروه سیاسی | در حالی که اخبار حاکی از آن است که ایران و آمریکا در آستانه‌ه امضای تفاهم‌برای شروع مذاکرات هستند، نتانیاھو تلاش می‌کند با گسترش حملات به پایتخت لبنان، مسیر توافق ترامپ‌با ایران رامسدود کند.

صد و هفتمین روز تقابل، نما یانگر تفاوت فاحش میان «شتاب‌زدگی دیپلماتیک در واشنگتن» و «الزامات امنیتی در ایران» بود. در حالی که رئیس‌جمهور آمریکا و میانجیگران در اسلام‌آباد تلاش کردند با اعلام یک‌جانبه زمان امضای تفاهم‌نامه‌اولیه(روزیکشنبه) فشاری رسانه‌ای برای تسریع در روند توافق ایجاد کنند، دستگاه تصمیم‌ساز ایران با صراحت این‌زمان‌بندی رارد کرد. این تأخیر، ریشه در تحولات عملیاتی ۲۴ساعت گذشته دارد؛ جایی که ارتش اسرائیل با هدف قرار دادن جنوب بیروت نشان داد قصد دارد روند مذاکرات را از طریق تصاعدبحران در لبنان، تحت تأثیر قرار دهد.

■**ضاحیه: تلاش تل آویو برای تغییر دستور کار مذاکرات**

برای ارزیابی بن‌بست فعلی در روند امضای توافق، باید به تغییر رفتار عملیاتی اسرائیل توجه کرد. حمله‌هوایی به منطقه ضاحیه در جنوب بیروت، صرفاً یک اقدام تاکتیکی نبود؛ بلکه تلاشی راهبردی از سوی کابینه نتانیاھو برای اعمال فشار بر میز مذاکرات اسلام‌آباد ارزیابی می‌شود.

اسرائیل به خوبی آگاه است که پیش‌نویس ۱۴ماده‌ای مورد حمایت ایران، شامل بند صریحی مبنی بر «توقف کامل جنگ در تمامی جبهه‌ها» است. از منظر تل آویو، پذیرش این پیش‌نویس توسط واشنگتن، به معنای از دست‌رفتن فرصت اسرائیل برای تضعیف زیرساخت‌های مقاومت در لبنان است. بنابراین، تشدید حملات در بیروت و ترور مقامات محلی در جنوب لبنان، با هدف تحریک ایران و بر هم زدن مسیر توافق دو جانبه با آمریکا انجام می‌شود. نتانیاھو در تلاش است با ایجاد کانو‌ه‌های جدید بحران، واشنگتن را از امضای توافقی که منافع امنیتی اسرائیل را نادیده می‌گیرد، منصرف کند.

گروه سیاسی | مذاکرات یکی از ابزارهای دیپلماسی برای

تأمین منافع ملی است و انجام موفق آن، نیازمند فضایی عقلانی، متحد و دور از هیجانات کاذب و تندروی است.

تندروی به‌ویژه در مواجهه با مذاکرات، محصول یک اشتباه راهبردی است؛ اعتماد عمومی را خدشه‌دار می‌کند و فرصت‌های دیپلماتیک را زین‌بین برد. اظهارات اخیر چهره‌های برجسته انقلابی، از آیت‌الله میریاقی و حجت‌الاسلام‌المسلمین سیدحسن خمینی گرفته تا سیدعباس صالحی، دقیقاً بر همین نکته تأکید دارد و هشدار می‌دهد:تبدیل اختلافات به تنازع و تخریب تصمیم‌گیران، نه تنها کمکی به پیشرفت نمی‌کند، بلکه کشور را از مسیر موفقیت دور می‌کند.

■**نگران و مضطرب نباشید و پمپاز اضطراب نکنید**

آیت‌الله میریاقری با تأکید بر نظرات جدی رهبر معظم انقلاب بر روند مذاکرات، تندروها را از پمپاز اضطراب و نگرانی بی‌جا برحذر داشت و نوشت: «مطمئن باشید مذاکرات جاری، ضعیف‌پیش‌نخواهدرفت. من چندان نگران این نیستم که توافقا فاجعه‌آمیزی بیفتد. رهبر معظم انقلاب نظارت‌جدی دارند و تذکرات جدی می‌دهند و صحنه را کنترل می‌کنند. یکی از تفاوت‌های فضای مذاکراتی امروز هم این است که تیم مذاکره‌کننده، با تیم‌های قبلی متفاوت است.

لذا اینکه خیال کنیم در نهایت یک چیز خیلی بد از آن درمی‌آید، من چنین گمانی ندارم. ممکن است عالی‌نشا بد ولی اینکه ما خیال کنیم به ضعیفی خواهد بود و نگران

روزشمار جنگ | روز صد و هشتم جنگ

ایران؛ تقدم «یکپارچگی امنیتی»

بر «توافق سریع»



■**ایران؛ تقدم «یکپارچگی امنیتی» بر «توافق سریع»**

در برابر این تحرکات میدانی، واکنش دیپلماتیک ایران کاملاً مبتنی بر رویکرد «صبر و هوشیاری راهبردی» بود.

اعلام رسمی اسماعیل بقایی، سخنگوی وزارت خارجه مبنی بر اینکه «هیچ امضایی در روز یکشنبه انجام نخواهد شد»،

یک پیام بازدارنده سیاسی به کاخ سفید بود. ایران با این اقدام، اصل «پیوستگی جبهه‌ها» را به واشنگتن یادآوری کرد و نشان داد توافق مرتبط با بازگشایی تنگه هرمز و لغو محاصره

اقدامات مخرب برخی افراد علیه مذاکره‌کنندگان با واکنش صریح فرماندهان، چهره‌های سیاسی، فرهنگی و حوزوی مواجه شد

هشدار دلسوزان به وحدت‌شکنان

شد و در دوران صلح نیز باید با اعتماد پیش برود تا به پیروزی برسد. همه می‌توانند نظرات مشورتی خود را بیان کنند، اما پس از آنکه تصمیم نهایی گرفته شد، باید از آن تبعیت کرد. نمی‌گویم با وفاق حتماً به نتیجه می‌رسیم؛ اما با اختلاف حتماً به شکست می‌رسیم. وی با اشاره به اینکه جامعه ایرانی گواهی می‌دهد که رئیس‌جمهور اهل خودمحوری و منیت نیست، یادآور شد: مجموعه خرد جمعی جمهوری اسلامی به این نتیجه رسیده که امروز باید کاری انجام شود. به‌طور خاص از آقای قالیباف، رئیس مجلس نیز یاد می‌کنم؛ برادر شهید، فرمانده جنگ و از مدیران درجه‌یک جمهوری

اسلامی هستند. از هفده سالگی در جبهه حضور داشته‌اند، فرمانده لشکر بوده‌اند و در همه عرصه‌ها زحمت کشیده‌اند. امروز نیز به دلایلی در جایگاه تصمیم‌گیر و مذاکره‌کننده قرار دارند. سیدحسن خمینی بیان کرد: باید به مسئولان اعتماد کنیم؛ تخطئه و تخریب تصمیم‌گیران عالی‌رتبه کشور ثمره‌ای ندارد، ضمن آنکه تمام این کارها زیر نظر رهبر معظم انقلاب است و ایشان تصمیم‌ها را تأیید و امضا می‌کنند. به تصمیم‌های کلان نظام، در نهایت چه کم شود چه زیاد، اعتماد کنیم.

■**به تصمیم‌های کلان نظام، اعتماد کنیم**

سیدحسن خمینی با انتقاد از فضای اختلاف‌افکنی در کشور تأکید کرد: تصمیم‌های کلان نظام با نظارت و تأیید رهبر معظم انقلاب اتخاذ می‌شود و تخطئه مسئولان و تصمیم‌گیران عالی‌رتبه نه تنها کمکی به حل مسائل نمی‌کند، بلکه کشور را از مسیر موفقیت دور می‌کند. سیدحسن خمینی در دیدار با وزیر و جمعی از معاونان و مدیران وزارت راه و شهرسازی در بخشی از سخنانش، با تأکید بر اینکه در شرایط موجود از مسیر دعوا، اختلاف و سخنان تند به جای نمی‌رسیم، گفت: باید به خرد جمعی و تصمیم‌های کلان مسئولان عالی‌رتبه نظام اعتماد کنیم. جامعه ما در دوران جنگ با اعتماد پیروز

■**هرمز؛ تداوم کنترل عملیاتی تا لغو رسمی محاصره**

در حوزه دریایی نیز، تحرکات نشان‌دهنده حفظ سطح هشدار است. گزارش‌های فرماندهی مرکزی آمریکا (سنکتام) مبنی بر رهگیری پهپادهای تهاجمی در تنگه هرمز، تأیید می‌کند ایران تا پیش از لغو رسمی و عملی محاصره دریایی، از اعمال حق نظارت و ابزارهای بازدارندگی خود در این آبراه کلیدی دست نخواهد کشید.

این رفتار عملیاتی، به شرکت‌های کشتیرانی بین‌المللی پیام می‌دهد: صدور بیانیه‌های خوشبینانه در واشنگتن، جایگزین تأمین امنیت واقعی در خلیج فارس نخواهد شد و امنیت این پهت، مستلزم پذیرش شرایط حقوقی و امنیتی تهران است.

■**چشم‌انداز: فشار زمان بر کاخ سفید**

تأخیر در نهایی شدن توافق، هزینه‌های سیاسی قابل توجهی برای دولت آمریکا به همراه داشته‌است.

در سطح داخلی، نمایندگان ارشد حزب دموکرات (نظیر سناتور آدام شیف)، روند فعلی مذاکرات را نشان‌های از «عقب‌نشینی استراتژیک آمریکا» توصیف کرده و نسبت به واگذاری امتیازات عمده به ایران انتقاد کرده‌اند.

هم‌زمان در اسرائیل، تحلیلگران امنیتی از این توافق به عنوان یک «شکست سیاسی بزرگ» یاد می‌کنند.

اکنون در مرحله «چانه‌زنی سخت» قرار داریم. ایران با توقف روند امضا در واکنش به حملات بیروت، نشان داد کنترل ریتم مذاکرات را در اختیار دارد و حاضر نیست سفید، از اصول امنیتی خود در سطح منطقه عدول کند. روزهای آینده مشخص خواهد کرد که آیا واشنگتن اراده هم‌زمان در اسرائیل، تحلیلگران امنیتی از این توافق به عنوان یک «شکست سیاسی بزرگ» یاد می‌کنند.

اکنون در مرحله «چانه‌زنی سخت» قرار داریم. ایران با

توقف روند امضا در واکنش به حملات بیروت، نشان داد

کنترل ریتم مذاکرات را در اختیار دارد و حاضر نیست سفید، از اصول امنیتی خود در سطح منطقه عدول کند. روزهای آینده مشخص خواهد کرد که آیا واشنگتن اراده هم‌زمان در اسرائیل، تحلیلگران امنیتی از این توافق به عنوان یک «شکست سیاسی بزرگ» یاد می‌کنند.

■**صوف‌متحدملت را در هم‌نشدکنیم**

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی هم با اشاره به پیام هفتم خرداد ماه رهبر معظم انقلاب خطاب به مجلس در حساب‌کابری خود در شبکه ایکس نوشت: «رهبر معظم انقلاب در پیام ۷ خرداد به مجلس فرمودند: اختلافات غیرموجه و حتی موجه را به تنازع و تفرقه تبدیل نکنند و قولاً و عملاً مظهر انسجام و یکپارچگی ملت باشند. آیا برخی مواضع و عملکردهایی که در این روزها و شب‌ها می‌بینیم با این خطاب منطبق است؟ صوف‌متحدملت را در هم‌نشدکنیم.»

■**از کلامی که اتحاد را به خطر می‌اندازد دوری کنید**

فرمانده نیروی هوافضای سپاه پاسداران انقلاب اسلامی هم در پیام تازه خود بر ضرورت حفظ وحدت آحاد جامعه تأکید کرد.

در پیام سردار سیدمجد موسوی آمده است: «ملت بصیر و غیور که در خونخواهی امام شهید مبعوث گشتید و در راه تحقق آرمان‌های بلند انقلاب اسلامی و اقتدار و سرفرازی ایران عزیز، با امام حاضر عهدی تازه بستید، هوشیار باشید که از شئون متعهد بودن تبعیت کردن است. پس نه یک گام جلوتر و نه یک گام عقب‌تر، بلکه همراه با ولی خویش باشید. درست در مسیری که امام خمینی کبیر رحه الله علیه فرمودند: پشتیبان ولایت فقیه باشید تا به مملکت شما آسیب نرسد. گوش به فرمان ولایت بوده و از هر کلامی که اتحاد مقدس شما را به خطر می‌اندازد دوری نمایید.»

ایران چگونه شبکه دفاع موشکی آمریکا در خلیج فارس را متلاشی کرد؟

انهدام AR۳۲۷؛ کور کردن چشم بیگانه

■**الگوی عملیاتی در جنگ خلیج فارس؛ انهدام زیرساخت‌های راداری**

تحلیلگران سایت مطالعات دفاعی و امنیتی آسیا بر این موضوع تأکید دارند که هدف قرار دادن رادار AR۳۲۷ بحرین در واقع بخشی از الگوی عملیاتی گسترده‌تر ایران در انهدام زیرساخت‌های راداری، فرماندهی و کنترل است که به‌ویژه در روزهای آغازین جنگ ۲۰۲۶ به‌کار گرفته شد. در همین چارچوب و بر اساس برخی گزارش‌ها، نیروهای ایرانی دست‌کم ۱۴ سامانه راداری مهم ایالات متحده و متحدانش را تنها در دو روز ابتدایی جنگ از بین برده‌اند. این سامانه‌ها شامل چهار رادار دفاع موشکی بالستیک و یک رادار راهبردی هشدار اولیه بوده‌است. این عملیات‌های موفقیت‌آمیز انهدام راداری، به‌ویژه چهار رادار دفاع موشکی بالستیک، یک دستاورد بزرگ راهبردی راد معرض نمایش قرار می‌دهد؛ چرا که این سیستم‌ها در زمره توان‌ترین رادارهای ردیابی موشک‌های بالستیک ایالات متحده، مستقر در سطح جهان هستند. این رادارهای راهبردی می‌توانند هشدار موشک‌های بالستیک در فاصله ۵هزار کیلومتری پشتیبانی کنند. این بدان معنا خواهد بود که هر گونه تخریب حتی جزئی می‌تواند شکاف‌های بزرگی در پوشش هشدار موشکی راهبردی منطقه ایجاد کند. بنابراین، کمترین ایرن به‌جای تمرکز انحصاری بر پایگاه‌های هوایی یا پناهگاه‌های هواییما، به‌طور فزاینده‌ای به تخریب حسگرها و معماری همجوشی داده‌ها تأکید می‌کند. اما تحلیلگران سایت مطالعات دفاعی آسیا تأکید دارند علاوه بر اهمیت و ارزش نظامی نابودی رادارها، استفاده ایران از دکنترین اشباع موشکی و پهپادی و سیستم‌های بسیار گران‌قیمت با بهره‌گیری از موشک‌ها و پهپادهای ارزان‌قیمت نیز خود نکته‌ای درخور تأمل است.

در این چارچوب گزارش شده نیروهای ایرانی با پرتاب صدها موشک و پهپاد ارزان‌قیمت، بار سنگینی بر سامانه‌های دفاعی وارد کرده‌و حتی زمینه‌تخریب سامانه‌های راداری بسیار گران‌قیمت را فراهم می‌کنند. متخصصان نظامی از این راهبرد ایران به عنوان «دکنترین «عدم تفران اقتصادی» یاد کرده‌اند که قادر به تحمیل فرسایش اقتصادی سنگین بر طرف مقابل است. در کنار همه چالش‌ها، باید به زمان‌بندی یون بازسازی و راه‌اندازی مجدد این سامانه‌های راداری گران‌قیمت هم اشاره کرد، چنان که جایگزینی یک رادار پیشرفته ممکن است به سال‌ها زمان برای تهیه، ساخت، استقرار و ادغام پیش از بازایی قابلیت عملیاتی کامل نیاز داشته‌باشد.

■**میرا حمدرضا مشرف** | سایت تخصصی مطالعات دفاعی امنیتی آسیا با استفاده از تصاویر ماهواره‌ای و شواهد قراین موجود، به این نتیجه رسیده‌که به‌رغم سکوت آمریکا و بحرین، ایران در آخرین تقابلی نظامی خود در منطقه، عملیات موفقیت‌آمیزی را در انهدام سایت مهم راداری AR۳۲۷ اجرا کرده است. از دیدگاه تحلیلگران نظامی این سایت، انهدام این رادار از دو جهت برای ایران ارزشمند تلقی می‌شود؛ در وهله نخست اهمیت این موفقیت به ویژگی‌ها و قابلیت‌های ممتاز این رادار بازمی‌گردد.

رادار AR۳۲۷ در موقعیت یکی از راهبردی‌ترین گره‌های هشدار اولیه

عمل می‌کرد که دفاع هوایی منطقه‌ای، نظارت دریایی و عملیات ردیابی

موشک‌های بالستیک در سراسر فضای خلیج فارس را مورد پشتیبانی قرار می‌داد. این رادار همچنین امکان شناسایی زودهنگام تهدیدها با فرصت زمانی کم از مناطق ساحلی ایران، به‌ویژه موشک‌های کروز و پهپادهای شاهد

را فراهم می‌کرد. برد تجسسی این رادار دوربرد تا ۴۷۰ کیلومتر عنوان شده

است. بنابراین رادار AR۳۲۷ بحرین نه تنها به عنوان یک دارایی بومی برای این

کشور، بلکه به عنوان یک چشم‌حیاتی منطقه‌ای عمل می‌کرد که اطلاعات

با کیفیت هدف را به معاری گسترده‌تر دفاع موشکی حوزه خلیج فارس،

تحت هدایت ایالات متحده منتقل می‌کرد.

اما صرف نظر از ویژگی‌های خود رادار، موقعیت ممتاز آن نیز در خور

توجه بود. این رادار در موقعیت کوه دخان (جبل‌الدخان) قرار داشت

که یکی از معدود موقعیت‌های مرتفع طبیعی منطقه جنوب خلیج

فارس محسوب می‌شود. این موقعیت ممتاز می‌توانست پوشش

نظارتی مداوم را به سمت تنگه هرمز، خطوط کشتیرانی شمال خلیج

فارس و کریدورهای هوایی ایران ایجاد کند. در چنین شرایطی انهدام

این رادار یک رویداد تاکتیکی با پیامدهای مهم راهبردی را بازتاب

می‌دهد؛ بدین جهت که کاهش پوشش سنسورهای دوربرد موجب

می‌شود جدول زمانی واکنش مدافعان عملاً فشرده‌تر شده و کارایی

رهگیری در سراسر مسیر موشکی کاهش پیدا کند. با انهدام این رادار، نیروهای نظامی ایالات متحده احتمالاً ناچار به ات‌کای هر چه بیشتر بر تجهیزات نظارتی جایگزین و پرنانده‌ای همچون هواپیماهای هشداردهنده، ناوشکن‌های دریایی ایچیبی، رادارهای پاتریوت و حسگرهای زمینی برد کوتاه‌تر خواهند شد.